

Vodenje in podpora učencem pri pridobivanju digitalnih kompetenc

2. del: Primeri iz prakse – predšolska vzgoja

Vodenje in podpora učencem pri pridobivanju digitalnih kompetenc

2. del, Primeri iz prakse – predšolska vzgoja

Strokovni urednici: Lidija Jerše in Anita Poberžnik

Avtorice: Anja Cesarec, Nataša Gobec, Darija Hohnjec, Nataša Peljhan, Jerneja Zajec

Strokovni pregled: Eneja Baloh, OŠ Oskarja Kovačiča Škofije in Amela Sambolić Beganović, Zavod RS za šolstvo

Jezikovni pregled: Tine Logar

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo

Predstavnik: dr. Vinko Logaj

Spletna izdaja

Ljubljana, 2023

Publikacija je dosegljiva na: www.zrss.si/pdf/2.del_primeri_iz_prakse_predsolska.pdf

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 161227011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:coibis-161227011)

ISBN 978-961-03-0801-0 (PDF)

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vsebina

Priporočila za doseganje ravni digitalnih kompetenc otrok za predšolsko vzgojo	4
Primeri iz prakse za predšolsko vzgojo	6
Pogovor z mlajšim otrokom o spletnih vsebinah	7
Ustvarjalni gib v vrtcu	15
Naš kraj skozi digitalni fotoaparatus	21
Vstop v svet programiranja z robočebelico že v vrtcu.....	32
S fotoaparatom v Polhov doživljajski park.....	40

Priporočila za doseganje ravni digitalnih kompetenc otrok za predšolsko vzgojo

Razvoj digitalnih kompetenc se pri otroku začne ob prvem stiku z digitalnimi tehnologijami. Na področju predšolske vzgoje se razvoj digitalnih kompetenc začne na osnovni, prvi, in drugi ravni po DigComp 2.2 (Vuorikari idr., 2022), kjer otrok izvaja preprosta opravila z digitalno tehnologijo v konkretni situaciji ob posnemanju, s pomočjo vzgojiteljev, ali tudi že samostojno (če digitalna naprava ni povezana z internetom).

Na področju **INFORMACIJSKE IN PODATKOVNE pismenosti** otrok v konkretnih situacijah (npr. pred odhodom na izlet) prepozna potrebo, da poišče želene podatke, informacije ali digitalne vsebine v digitalnih okoljih. S preprostim iskanjem s pomočjo vzgojitelja lahko poišče npr. podatke o vremenu, lokaciji, znamenitostih ipd.

Na področju **KOMUNICIRANJA IN SODELOVANJA** otrok v posebnih okoliščinah (komunikacija z otrokom, ki je dalj časa odsoten, povezava z skupino otrok iz oddaljenega vrtca ipd.) prepozna in skupaj z vzgojiteljem uporabi preprosta digitalna komunikacijska sredstva in sodelovalna digitalna orodja. Vzgojitelj ob tem otroka uči, da pri sodelovanju v digitalnih okoljih prepozna digitalno identiteto, kako varovati svoj ugled, katere osebne podatke mora varovati, kako se spoštljivo vede v komunikaciji.

Na področju **USTVARJANJA DIGITALNIH VSEBIN** otrok prepozna in uporabi preproste načine za ustvarjanje digitalnih vsebin v različnih formatih, da se lahko ustvarjalno izrazi. S spreminjanjem obstoječih digitalnih vsebin lahko ustvari nove po svojih zamislih. Ob tem se uči preprostih pravil navajanja avtorja, virov in uporabe licenc. Spozna in uporabi preproste ukaze za izvedbo enostavnih opravil, kot jih opravlja računalniški sistem.

Na področju **VARNOSTI** otrok postopoma prepozna vpliv digitalnih tehnologij na človeka in okolje. Uči se varnega ravnanja z digitalnimi napravami in v digitalnih okoljih. Otrok se uči, katere na osebne podatke je treba paziti, kako prepozna tveganje in kako ravna v neprijetnih primerih, na koga se obrne po pomoč in zaščito, kako varuje svojo zasebnost, svoj ugled in tudi ugled drugih. Pri uporabi digitalnih tehnologij pazi na svoje zdravje in dobro počutje. Prepoznava tudi ustrezno ravnanje z digitalnimi tehnologijami za varovanje okolja.

Na področju REŠEVANJA PROBLEMOV otrok prepozna preproste tehnične težave, spozna preprosta digitalna orodja in išče preproste rešitve. Spozna in uporabi preproste načine, da si prilagodi digitalno okolje. Spozna preprosta digitalna orodja in digitalna okolja za ustvarjanje, spreminjanje, izboljševanje obstoječih stvari, ki jih s pomočjo vzgojitelja uporabi sam ali v skupini. Opazuje in prepoznava, kje se lahko izboljša na digitalnem področju in kako. Vključen je v nastajanje ter vrednotenje in samovrednotenje dokazov procesa razvoja in učenja (videoposnetki, fotografije, zvočni posnetki, e-listovnik otroka^[1] ipd.).

^[1] E-listovnik oz. osebna mapa otroka je lahko tudi v papirnati obliki in na dosegu otrok. Osebno mapo si otroci ogledujejo, ob vsebini razmišljajo, se spominjajo, se o vsebini pogovarjajo s sovrstniki in vzgojiteljem. Osebno mapo lahko odnesejo domov in jo gledajo skupaj s starši. Otrok je soustvarjalec svoje osebne mape.

Primeri iz prakse za predšolsko vzgojo

Pogovor z mlajšim otrokom o spletnih vsebinah **Napaka! Zaznamek ni definiran.**

Darija Hohnjec, Vrtec Rogaška Slatina

Namen dejavnosti je prispevati k večji ozaveščenosti mlajših otrok in strokovnih delavcev o pomenu pogovora o spletnih vsebinah. S pogovorom, kot smiselnim dialogom s posameznikom in skupino, otroci uvidijo svoja dejanja in jih umeščajo v miselne, čustvene in izkustvene sfere ter jih lahko aktivirajo v osebno pomembne. Prikazane dejavnosti so z vidika resničnega življenja otrok digitalne dobe smiselne in prispevajo k večji varnosti in premislekom za odgovorno ravnanje na spletu.

Otroci so aktivno vključeni v kritično razmišljanje, razlagajo o njim dostopnih spletnih vsebinah in imajo možnost izražanja prek različnih kanalov, ki so za mlajšega otroka pomembni (npr. prosta igra, likovno upodabljanje, konstruiranje). Nedelujoča digitalna sredstva, nastale risbe, domišljjske konstrukcije, ki jih ustvarjajo otroci v povezavi s spletnimi vsebinami, transparentno polnijo učni prostor (igralni kotiček, učna tabla, razstava likovnih izdelkov, listovniki otrok) in v interakcijah z otroki ter njihovimi vrstniki ustvarjajo poligone za izkustveno učenje in vpoglede v vedenja in perspektive drugih.

S pomočjo slikovne ankete imajo otroci priložnost govoriti o svojem lastništvu digitalnih medijev, odnosu do teh ter dejanske uporabe. Pridobijo si priložnost za pogovor s strokovnim delavcem o resničnih in navideznih svetovih spletnih platform.

O pasteh pretirane uporabe mobilnih telefonov in pomenu virtualnih ali dejanskih prijateljev pridobivajo otroci uvid ob branju tematske slikanice. Ob tem razmišljajo o občutkih glavnega junaka in se postavljajo v njegovo vlogo. Sporočajo in se učijo o varovanju zdravja in dobrem počutju v digitalni sferi.

Strokovni delavec skozi načela učenja inovativnega učnega okolja 21. stoletja sledi odzivom otrok, evalvira in si zastavlja nadaljnje korake za lastno samoaktualizacijo razmišljujočega praktika. Hkrati nudi podporo otrokom in njihovim staršem ter goji kulturo vseživljenjskega učenja vseh deležnikov na poti digitalnega državljanstva.

Program: Vrtec	
Področje: družba	Starostno obdobje: 3–4 leta
TEMATSKI SKLOP: Pogovor z mlajšim otrokom o spletnih vsebinah	Čas izvedbe: november 2023

Operativni cilji:

Otrok:

- se pogovarja in razmišlja o »resničnih« in »navideznih svetovih«, o pasteh odvisnosti od mobilnih telefonov, tablic in računalnikov in virtualnih prijateljevanj,
- si oblikuje odnos do digitalnih vsebin in zavedanje, da digitalne tehnologije na njihovo telo in um lahko vplivajo dobro ali slabo,
- razvija veščine sodelovanja, kritičnega mišljenja in reševanja problemov.

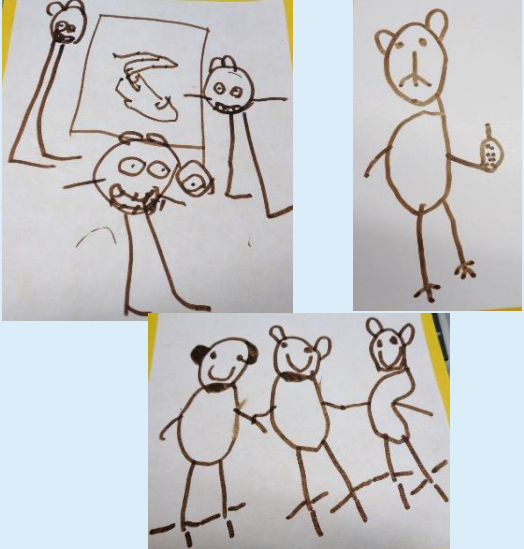

Potek dejavnosti

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>PROSTA IGRA OTROK</p> <p>Otrok ima za potrebe proste igre v igralnici na voljo različna igralna sredstva, med drugim tudi nedelujoče digitalne tehnologije (fotoaparate, stacionarne in mobilne telefone).</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se igra; • postavlja si lastna pravila igre; • izbira igralna sredstva in organizira potreben prostor in čas; • se vživlja v različne situacije, osebe; • posnema osebe, odnose; • podoživlja spletne vsebine; • izraža svoja vedenja, mišljenje, stališča, občutke, čustva; • komentira, razlaga, argumentira • se socialno in čustveno angažira (se pogaja, sodeluje, rešuje konflikte) ali deluje samostojno. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spremlja in opazuje prosto igro otrok, dokumentira; • posluša, beleži komentarje otrok, njihove želje, ideje, stališča; • sledi telesni govorici otrok; • prepoznava vedenje otrok o digitalnih tehnologijah in spletnih vsebinah, njihove izkušnje, odnosne nivoje, čustva v povezavi z njimi; • evalvira in iz opaženega načrtuje nadaljnje aktivnosti v podporo otrokom. 	<p>GREM NA IZLET</p> <p>Slika 1: Prosta igra otroka »oprema za izlet« (Lastni vir.)</p> <p>Deklica (3 leta, 4 mesece) se v koticu igra domišljjsko igro, v kateri se odpravlja na izlet. V izbrano torbo je »nabrala« sredstva, ki jih potrebuje na dogodku.</p> <p>Deklica: »Telefon, še en telefon, fotoaparat, pa še en fotoaparat.«</p> <p>IGRA Z DOJENČKI</p> <p>Slika 2: Prosta igra otroka »z dojenčki na sprehod« (Lastni vir.)</p> <p>Deklici (3 leta 5 mesecev) sta v svojo igro vključili dojenčke in vozičke, s katerimi jih prevažata. Medtem ko pestujeta, hranita in</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>prevažata dojenčke, ves čas dejavno uporabljata tudi nedelujoča telefona (snemata, se pogovarjata, igrata igrice, jih v pogled ponujata dojenčkoma).</p> <p>PROSTA IGRA NA IGRIŠČIČU (isti deček)</p> <p>Sliki 3 in 4: Prosta igra otroka »streljam« (Lastni vir.)</p> <p>Deček (3 leta, 8 mesecev) se igra na igrišču vrtca. Poišče si odpadlo vejo, jo prime v roke in jo usmerja v vrstnike ter reče: »Streljam.« Ob tem vidimo, kako vrstnikom sledi in s priprtim očesom ostri strelski pogled.</p>
<p>POGOVOR OB IZVAJANJU SLIKOVNE ANKETE</p> <p>Opolnomočenje otrok pri upravljanju s tveganji ter varni in odgovorni rabi digitalnih tehnologij</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opazuje, prepoznava vsebino slikovnih kartic in opažene detajle; • se z vzgojiteljem/učiteljem ob slikovni anketi pogovarja o posedovanju digitalnih tehnologij, njihovi uporabi, o dostopnih spletnih vsebinah in odnosu do digitalnih 	<p>Vzgojitelj</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdelava slikovno anketo s karticami dimenzije 15 X 20 cm (<i>povzela po safe.si in priredila za interno uporabo Darija Hohnjec</i>); • ustvarja prijazno vzdušje medsebojnega zaupanja, s čimer otroke spodbuja k odprtosti in želji po izražanju; • izraža zanimanje za digitalne kompetence predšolskih otrok, njihov 	<p>POGOVOR OB IZVAJANJU SLIKOVNE ANKETE</p> <p><i>Starost otroka: 5 let, 4 mesece</i></p> <p>Deček: »Jaz imam na telefonu FORTNITE.«</p> <p>Vzg: »Kaj pa je to Fortnite?«</p> <p>Deček: »Oni se skrivajo tu, pol pa jih moraš ustreliti in ubiti. Tam imaš tako črto za njih, pol pa pride na rdeče, pa je da umrejo, pol pa še druge moram. Več različnih je. Tu so še ostali, ki imajo bolj večje puške.«</p> <p>Vzg.: »Meni se zdi ta igra neprimerna za otroke.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>tehnologij (mobilnih telefonov, TV, računalnika in elektronske tablice);</p>	<p>odnos do nekaterih digitalnih sredstev in vsebin;</p> <ul style="list-style-type: none"> • spodbuja otroke k pripovedovanju, razpravljanju, argumentiranju; • posluša izjave otrok, dokumentira; • prožno in pazljivo načrtuje nadaljnje korake za opolnomočenje otrok pri upravljanju s tveganji ter varni in odgovorni rabi digitalnih tehnologij. 	<p>Deček: »Na tablici pa imam še zombije. Eni so bolj debeli, eni pa so taki kot sem jaz.«</p> <p>Vzg.: »Kdo so zombiji?«</p> <p>Deček: »Zombiji tak hodijo (<i>predroči roke in se giba celostno</i>), pol pa jih moram s pištolo ubiti. Jaz si sam naložim zombije.«</p> <p>Vzg.: »Kako to misliš, da si sam naložiš zombije, ali jih znaš sam poiskati?«</p> <p>Deček: »Vem, tam, ko je za igre naložit, pa sem našel igre, pa sem si toto z zombiji naložu, ker je zelo zabavna, ker so pištole. Bolj več denarja dobiš, bolj večje so pištole, ker prvo dobiš ta majnše, pol pa vedno bolj zapraviš, vedno bolj večje so. Denar dobiš vsakič, ko več zombijev ustreliš.«</p> <p>Vzg.: »Ta igra se meni zdi grozna. Kako pa se ti počutiš, ko jo igraš na tablici?«</p> <p>Deček: »V redu mi je. To je samo taka igrice. Vedno jo najdem, tam bolj na koncu na tablici je.«</p> <p>Vzg.: »Mamica in ati ti dovolita igrati takšne grozne igrice?«</p> <p>Deček: »Mami in ati veta, da jaz to igram, mi dovolita.«</p> <p>Vzg.: Kdaj pa igraš igrice na tablici?«</p> <p>Deček: »Ponoči jaz to bolj igram, dokler ne zaspim. Če brat ni priden, pa mi mamica da tablico in mi dovoli. Grem na YouTube, ko so risanke.«</p> <p>Vzg.: »Kaj pa je to YouTube?«</p> <p>Deček: »Kaj ti to ne veš? To ti potegne bagre dol, pa vse ti dol potegne, pa mi ati naloži al pa jaz povem. To grem tam, ko je zvočnik, pa mora biti vse tiho, pol pa pritisnem zvočnik, pa rečem naročil bi bagre na daljinca. Gor si lahko tudi igrice naložiš.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Sliki 5 in 6: Risba otroka (5–6 let) na temo »videoigre« (Lastni vir.)</p>
<p>NAČRTOVAN POGOVOR Z OTROKI OB SLIKANICI BRUNO IN NJEGOVIH 100 PRIJATELJEV, avtorica Francesca Pirrone</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob poslušanju pravljice in ogledu ilustracij spoznava pasti, ki jih prinaša pretirana uporaba mobilnih telefonov in virtualnih prijateljstev; • vrednoti in kritično presoja vsebino; • se identificira s književno osebo ter doživlja književno dogajanje; • je vključen v komunikacijske procese z vrstniki in vzgojiteljem/učiteljem ter izraža svoje mnenje, izkušnje z uporabo mobilnih telefonov. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozorno opazuje otroke in spremlja njihove odzive; • izkoristi priložnost za poglobljen pogovor z otroki o dani vsebini; • spodbuja otroke k razpravljanju in pripovedovanju o lastnih izkušnjah in stališčih; • omogoča izražanje z verbalnimi in neverbalnimi oblikami sporočanja; • seznanja otroke z varnim in zdravim načinom življenja. 	<p>Verbalni odzivi otrok ob vsebini knjige</p> <p>Starost otrok (3–4 leta);</p> <p>„Jaz ne morem jesti, ker je tišina in me moti, zato gledam TV.“</p> <p>„Tu je lepo, ko so spet pravi prijatelji..“</p> <p>„Jaz gledam po telefonu, pa igrice špilam, ati me pa hrani.“</p> <p>„Jaz mislim, da to ni prav, če ješ, pa igrico špilaš!“</p> <p>„Mami reče, bejž spat, pa mi da telefon, pol pa jaz igrice špilam, duhece.“</p> <p>Starost otroka (5 let)</p> <p>„Jaz imam doma dva telefona, če mi baterija crkne, da lahko na drugega igram igrice.“</p> <p>Neverbalni odzivi otrok na vsebino knjige</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Slike 7, 8 in 9: Risbe otrok (3–4 leta) na temo »kako se je počutil medved Bruno« (Lastni vir.)</p>
<p>SREČANJE S STARŠI S PRIMERI IZ PRAKSE IN STROKOVNJAKOM</p>	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripravi povzetke opažanj dela z otroki in uredi razstavo njihovih likovnih del na temo »videoigre«; • organizira srečanje s strokovnjakom in ga seznanji s problematiko ter pričakovanji; • z otroki oblikuje vabilo za strokovno srečanje s starši in strokovnjakom; • zagotovi zloženke in plakate točke ozaveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, 	<p>Slika 10: Vabilo na strokovno srečanje s starši in zloženke na temo ozaveščanja staršev in otrok Safe.si (Lastni vir.)</p> <p>Del odziva matere po izvedenem strokovnem srečanju</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
	<p>starše in učitelje Safe.si ter jih ponudi v uporabo;</p> <ul style="list-style-type: none"> • udeležence seznanja s pastmi, škodljivostjo ter z načeli varne in odgovorne rabe interneta in digitalnih tehnologij pri mlajših otrocih. 	<p>»Ko ste vzgojiteljice prebirale misli oz. pričevanja naših otrok o raznih spletnih igrah in ubijanju v njih, me je spreletel srh po vsem telesu in spraševala sem se: "Vi to resno?!?" Pa saj vendar govorimo o otrocih, starih 3, 4 ali 5 let. Čisto brez besed pa sem ostala, ko je predavanje začel gospod kriminalist.</p> <p>Bila sem šokirana, žalostna in jezna, da se vse te spletene prevare, spolno izkoriščanje otrok prek spleta, obsedenost s telefoni itd., dogaja pri nas, tukaj. Včasih smo te stvari gledali po TV-ju, danes pa se to dogaja na naših dvoriščih.</p> <p>Šokirala me je številka prijavljenih spolnih zlorab otrok po svetu; v letu 1998 je bilo le teh 3000, danes pa že okoli 22 milijonov??!</p> <p>Šokantne številke, res. Potem recimo, da je 10-letni otrok pretepel svojo mamo, ker mu je ta izključila internet ... Brez besed.«</p>

Evalvacija

Prosta igra otrok je neposredno razkrila, kako globoko so v današnje otroke vsajene digitalne tehnologije in kako zlahka posamezniki dostopajo do njim neprimernih vsebin. Te so še zlasti problematične, saj mlajši otroci ne zmorejo razumeti razlik med realnim in navideznim svetom.

Načrtovane in izvedene dejavnosti so, ob strokovni podpori vzgojitelja/učitelja, pripomogle k ozaveščanju mlajših otrok, da je do uporabe digitalnih tehnologij treba zavzeti kritično stališče, ki presoja, kdaj so te koristne, nujne in kdaj prispevajo k dobremu počutju posameznika, kdaj pa ga potencialno ogrožajo in negativno vplivajo na njegovo zdravje in varnost. Zbrana gradiva kažejo odzive otrok in potrjujejo, da je pri pridobivanju digitalnih kompetenc, ob njihovih starših, vloga vzgojitelja/učitelja izjemno pomembna tako na področju razumevanja in analiziranja kot tudi uporabe in vrednotenja.

Refleksija

Varno in spodbudno učno okolje, ki je vključujoče za vse deležnike in ga vzajemno sooblikujejo, pripomore k vzpostavljanju zaupanja in želje po samoaktualizaciji tako otrok kot vzgojiteljev/učiteljev in posledično staršev. Pogovori o spletnih vsebinah in uporabi digitalnih tehnologij z mlajšim otrokom predstavljajo nujen in učinkovit poligon na poti zorenja digitalnega državljanstva. Veliko podpore nudi tudi točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje Safe.si.

VIRI IN LITERATURA

Bahovec, E. D. (1999). *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Pirrone, F. (2018). *Bruno in njegovih 100 prijateljev*. Domžale: Epistola.

Redecer, C. (2018). *Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje Safe.si. Pridobljeno na <https://safe.si/>.

PRILOGE

P1

Slikovna anketa 15 X 20 cm (povzela po safe.si in posodobila za interno uporabo Darija Hohnjec)

Ustvarjalni gib v vrtcu

Jerneja Zajec, Vrtec Vransko ob Osnovni šoli Vransko - Tabor

Namen dejavnosti je spodbujanje ustvarjalnosti in izražanja na področju umetnosti s smiselno rabo digitalnih tehnologij.

Osredotočamo se na področje plesnega izražanja. S pomočjo projektorja otrokom predstavimo posnetek baletne predstave. Odzive otrok ob ogledu posnetka snemamo s kamero GoPro in beležimo njihove izjave. Dejavnost nadgradimo s poustvarjanjem, kjer se otroci izražajo z ustvarjalnim gibom. Izvedbo dejavnosti ponovno snemamo in fotografiramo.

Dokaze v obliki posnetkov in fotografij uporabimo pri vključevanju otrok v proces vrednotenja in samovrednotenja. Otroci ob ogledu posnetkov in fotografij izražajo veselje in komentirajo proces. Izjave in komentarje otrok beležimo. Omogočena je visoka stopnja aktivne vključenosti otrok.

Gradivo dokumentiramo v osebnih mapah otrok, ki nam poleg vrednotenja z otroki služijo tudi pri pogovornih urah s starši. Ogled posnetkov in fotografij je staršem izjemno dragocen, saj je vrtčevsko življenje njihovim očem večinoma skrito.

Program: vrtec	
Področje: umetnost Medpodročna povezava: jezik	Starostno obdobje: 2–3 leta
Tematski sklop: ustvarjalni gib v vrtcu	Čas izvedbe: februar 2023

Izhodišče: Otroci se ustvarjalno izražajo s kretnjami in gibi telesa.

Globalni cilj:

- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo.

Operativni cilji:

- otrok neguje in razvija individualne ustvarjalne potenciale v fazah doživljanja, zamišljanja, izražanja, komuniciranja in uveljavljanja na področju umetniških dejavnosti;
- otrok razvija umetniško predstavljenost in domišljijo z zamišljanjem in ustvarjanjem;
- otrok se izraža s kretnjami in gibi telesa.

Potek dejavnosti

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>Otrok :</p> <ul style="list-style-type: none"> • si ogleda kratek posnetek baletne predstave na velikem ekranu; • se ustvarjalno izraža z gibi telesa; 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripravi projekcijo baletne predstave (Peter Iljič Čajkovski, Hrestač, Ples sladkorne vile) na velikem ekranu; • se skupaj z otroki ustvarjalno izraža; • fotografira in snema dejavnost otroka; 	<p>Slika 1: Fotografija med ogledom baleta (Lastni vir.)</p> <p>Izjava deklice Z.: "Kaj to dejajo, Jejneja?"</p> <p>Slika 2: Fotografija plesa otrok z vzgojiteljicama (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> si z vzgojiteljem ogleda posnetke in fotografije lastne aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> spremlja otroke med ogledom fotografij in posnetkov; ob ogledu gradiv se z otroki pogovarja o njihovem počutju in mnenju. 	<p>Slika 3: Fotografija plesa otrok (Lastni vir.)</p> <p>Izjava deklice A. : "Moj dojenček pleše tudi."</p> <p>Slika 4: Fotografija vrednotenja z otroki (Lastni vir.)</p> <p>Izjava dečka A.: "Lej, tuki je jes!"</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p data-bbox="1323 212 1906 236">Slika 5: Fotografija vrednotenja z otroki (Lastni vir.)</p> <p data-bbox="1323 683 2040 762">Izjava dečka G.: "To jes! Lej, N., ulegli smo se!" Izjava deklice L.: "Jerneja, ti pokažem, kok sem jes tam plesala."</p> <p data-bbox="1323 802 2089 882">Izjava deklice L. deklici E.: "Tuki smo tudi plesali in stopli na prstke. Pa zaploskali."</p>

Evalvacija

Lastna izraznost, otroška igrivost in osebnost otrok so se v procesu izvajanja dejavnosti uresničevale prek umetnosti – s plesom in komuniciranjem z umetnostjo. Otroci so negovali, odkrivali in razvijali individualne interese in ustvarjalne potenciale, z lastno aktivnostjo so izražali čutenja in doživljanja ob umetniškem delu. Z ustvarjalnim gibom so razvijali svojo umetniško domišljijo. Svoje doživljanje so izražali s kretnjami in gibi telesa, medsebojno neverbalno komunicirali, izražali zadovoljstvo ter uveljavljali lastno čutenje ob glasbi in plesu. Dejavnosti s področja umetnosti so se tesno prepletale in dopolnjevale s področjem jezika. Z uporabo digitalnih tehnologij smo strokovne delavke pridobivale dokaze igre in učenja otrok (fotografije, videoposnetke, izjave otrok ipd.) ter gradivo uporabile za evalvacijo in načrtovanje novih dejavnosti. Gradivo smo uporabili tudi za vključevanje otrok v proces vrednotenja in samovrednotenja.

Refleksija

Ustvarjalni gib kot primarna dejavnost je v sklopu dejavnosti otrok dopustil individualno čutenje in izražanje brez vodenja ali vnaprej pripravljenega scenarija. Zastavljeni cilji so bili za razvojno stopnjo otrok izbrani primerno. Otroci so pri ogledu izražali čudenje ob lepoti plesa in glasbe. Pri vseh fazah so pokazali izjemen interes ter samoiniciativnost, predvsem za prvo starostno obdobje. Najina neprisiljena sočasna aktivnost brez usmerjanja in vodenja je otroke sprostila in motivirala za izraznost.

Pozitivna plat uporabe vseh digitalnih tehnologij v tem procesu je pokazala, da se otroci izrazito in z veseljem evalvirajo, da se njihov verbalni odziv lahko zaradi primerne uporabe tudi izboljšuje ter da uporaba ni absolutno slaba. Njihovo zadovoljstvo se je ob ogledu lastne aktivnosti in zadovoljstva pri izvedbi izjemno povečalo, kar se potem izrazi tudi na drugih področjih otrokovega razvoja. Uporabo digitalnih tehnologij in ustvarjalni gib smo povezali z izraznostjo otroka, z razvijajočo osebnostjo ter igrivostjo. Deček, ki izraža večjo potrebo po gibalnih in izraznih izzivih, je pri dejavnostih izjemno užival, ploskal, vzklikal. Izrazni ples prek ustvarjalnega giba je bil še velikokrat ponovljen, saj otroci zdaj sami prosijo, naj "dam glasbo".

Zbrano gradivo uporabljam za dopolnitev osebnih map otrok, ki so pomembe tako za proces vrednotenja skupaj z otrokom kot pri pogovoru s starši na pogovornih uricah. Pri posameznih otrocih je opazen počasnejši govorni razvoj, manj se vključujejo v socialne interakcije, kar bi tudi ob ugotovitvah opazovanja otrok pri igri z nedelujočimi digitalnimi sredstvi v vrtcu lahko pripisali večji izpostavljenosti digitalnim tehnologijam v domačem okolju. Zato menim, da je izjemno pomembno kritično vrednotiti in izbirati vsebine, ki jih v vrtcu posredujemo prek digitalnih medijev. Tako je tudi kakovostno sodelovanje s starši zelo pomembno, saj se tako krepi zavedanje o pomembnosti ustrezne uporabe digitalnih tehnologij v najzgodnejšem obdobju in tudi časa, ki ga otroci preživljajo pred zasloni.

Za namen ozaveščanja o pomembnosti ustrezne uporabe digitalnih tehnologij v najzgodnejšem obdobju sem objavila kratek prispevek na spletni strani vrtca, občinskem spletnem portalu ter v lokalnem časopisu.

VIRI IN LITERATURA

Bahovec, E., Bregar, K., Čas, M., Domicelj, M., Saje - Hribar, N., Japelj, B.,... Vrščaj, D. (1999). *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Chopin, F. (b. d.). *Waltz in A minor, B 150*. [Video]. Pridobljeno s https://www.youtube.com/watch?v=algM0c_u99k

Cotič Pajnar, J., Zore, N. (2016). *Formativno spremljanje v vrtcu. Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce, 7. zvezek*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Čajkovski, P. I. (b. d.). *Hrestač: ples sladkorne vile* [Video]. Pridobljeno s <https://www.youtube.com/watch?v=pVISPs9rMZs>

Kroflič, B., Gobec, D. (1995). *Igra, gib, ustvarjanje, učenje*. Novo mesto: Pedagoška obzorja.

Na internetu že v vrtcu (2020). [Video]. Pridobljeno s <https://video.arnes.si/watch/V4HQAi9SalaC>

Puschner, M. (2020). *O varni rabi interneta brez interneta. Priročnik za vzgojiteljice in vzgojitelje v vrtcu ter učiteljice in učitelje prvega triletja*. Pridobljeno z https://safe.si/sites/default/files/safe-si_prirocnik_o_varni_rabi_interneta_brez_interneta_-_web.pdf

Redecker, C. (2018). *Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev*. Pridobljeno s <https://www.zrss.si/pdf/digcompedu.pdf>

Spreitzer, M. V., Baš, D., Radšel, A., Anderluh, M., Vreča, M., Reš, Š.,... Osredkar, D. (2021). *Smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih*. Ljubljana: Sekcija za primarno pediatrijo Združenja za pediatrijo Slovenskega zdravniškega društva.

Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje (b. d.). Pridobljeno z <https://safe.si> Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Usar, K. Jerše, L. (2021). *Smernice za uporabo digitalne tehnologije v VRTCU*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Zajec, J. (2023). *Igraj se z mano!* Pridobljeno s <https://www.os-vransko.si/oe-vrtec-vransko/category/projekti/dvig-digitalnih-kompetenc-v-vrtcu/>

Naš kraj skozi digitalni fotoaparati

Anja Cesarec, OŠ Bistrica ob Sotli, enota Vrtec Pikapolonica

Namen dejavnosti je spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije. Ob uporabi digitalnega fotoaparata otrok pridobiva spretnosti upravljanja z napravo, spoznava, raziskuje, opazuje, prepozna, eksperimentira, sodeluje z drugimi in ima možnost izražanja in komuniciranja z umetnostjo. Razvija tudi ustvarjalnost in specifične umetniške sposobnosti, širi besedišče in se seznanja z novimi besedami.

Pri različnih dejavnostih otrok spoznava funkcije digitalnega fotoaparata, njegove dele, kot je SD-kartica oziroma USB-kabel, s katerim prenese fotografije na računalnik, tiskalnik, s katerim si lahko fotografijo natisne, in projektor ter platno, na katerem vidi povečano fotografijo.

Otroka spodbujamo k vrednotenju (opisovanju) fotografije, ob tem beležimo njegove izjave in komentarje ter pripravimo anekdotski zapis. Tako formativno spremljamo napredek otroka pri razvoju in učenju.

Pripravimo razstavo/predstavitev naših izdelkov (fotografij) za otroke, starše in strokovne delavce vrtca, obiščemo galerijo v domačem kraju in k sodelovanju povabimo starše s predlogom, da pošljejo fotografije, ki jih naredijo skupaj z otrokom v svojem kraju.

Program: vrtec	
Področje: narava	
Medpodročne povezave: družba, umetnost, jezik	Starost: 4 – 6 let
Tematski sklop: naš kraj skozi digitalni fotoaparati	Čas: februar–marec

IZHODIŠČE: Otroke zanima delovanje fotoaparata.

Globalni cilj:

- (narava): spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije.

Operativni cilji:

Otrok:

- prepozna in uporablja tehnične predmete in procese, spozna njihov namen in pomen ter v igri ponazarja njihovo delovanje;
- spozna različne načine zbiranja, shranjevanja in prenosa informacij;
- spozna značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost, pozneje pa tudi značilnosti širšega okolja;
- se seznanja z varnim vedenjem in se nauči živeti in ravnati varno v različnih okoljih;
- razvija spretnosti – spoznavanje, raziskovanje, eksperimentiranje z umetniškimi sredstvi (tehnikami in tehnologijami) in njihovimi izraznimi lastnostmi;
- razvija ustvarjalnost in iniciativnost pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev in prostora;
- razvija predbralne in predpisalne zmožnosti in sposobnosti, pridobiva novo besedišče.

Potek dejavnosti:

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none">• spozna in si ogleda digitalni fotoaparatus (v igralnici);• se seznanja z delovanjem fotoaparata in osnovami fotografiranja.	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none">• predstavi digitalni fotoaparatus;• demonstrira fotografiranje;• spodbudi otroke k fotografiranju;• spodbuja k spoznavanju dodatnih funkcij digitalnega fotoaparata;• poudari rabo zapestne (varnostne) vrvice.	<p>Slika 1: Vzgojitelj otroke seznani z digitalnim fotoaparatom. (Lastni vir.)</p> <p>Slika 2: Otrok spozna digitalni fotoaparatus in njegove funkcije. (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Slika 3: Otrok si nadane varnostno vrstico (Lastni vir.)</p>
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izbira motive za fotografiranje; • fotografira v naravi (naš kraj); • spozna položaj fotografiranja (za boljši posnetek); • spozna in uporablja različne funkcije fotoaparata. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira, kako približamo motiv, ki ga fotografiramo; • svetuje, da lahko fotografiramo pokončno ali vodoravno. 	<p>Slika 4: Otrok izbere motiv za fotografiranje in fotografira tako, da fotoaparata postavi pokončno. (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka:</p> <p>B.: »Sem fotografiral vodnjak, potem sem tak obrno in je dobro zgedal. Je bilo pa malo nerodno.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Slika 5: Otrok si ogleda fotografijo na digitalnem fotoaparatu. (Lastni vir.)</p>
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nariše fotoaparata s svinčnikom; • opiše, kar je narisal. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spodbuja otroka, da skozi risbo izrazi svoja opažanja na digitalnem fotoaparatu; • zabeleži otrokove komentarje in jih zapiše. 	<p>Slika 6: Risanje s svinčnikom, motiv: digitalni fotoaparata (Lastni vir.)</p> <p>Slika 7: Risbe fotoaparata (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>G.: »Narisal sem fotoaparata. Pa še vrv, da mi ne pade. Pa še črke. Pa še lučko. Pa še rilca od slončka, ker gre ven. Gumbe za prižgati pa ugasniti pa da si lahko pogledamo slike.«</p> <p>N.: »Narisala sem tako rožico, ko lahko pritiskaš na njo, pa je malo okrašena, ker nisem imela nobenih barvic. Na ta gumbek stisneš, da slikaš.«</p> <p>D.: »Narisal sem fotoaparata. Gumbe za ugasniti pa za odpret in slikat. To je baterija. To je pa krog za slikat.«</p>
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spozna prenos podatkov iz fotoaparata na računalnik; • ustvari svojo mapo; • napiše svoje ime; • prenese svoje fotografije v mapo s svojim imenom; • si ogleda fotografije, jih komentira. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira: <ul style="list-style-type: none"> - prenos podatkov z uporabo kabla oziroma SD-kartice; - kako ustvariti svojo mapo na namizju računalnika; • odgovarja na vprašanja, spodbuja k sodelovanju. 	<p>Slika 8: Otrok vzame SD-kartico iz digitalnega fotoaparata. (Lastni vir.)</p> <p>Slika 9: Otrok si naredi mapo na namizju, napiše svoje ime. (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok ob ogledu lastnih fotografij:</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>A.: »Ta mi je lepša, ker je bližje in je večje. Pa še moj prst se vidi.«</p> <p>V.: »Všeč mi je, ker se vidijo okna. Pa še bolj ravna je.«</p> <p>A.: »Tota je lepša, ker ni meglena, zato je ta boljša.«</p> <p>Slika 10: Fotografija otroka (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka</p> <p>M.: »Ta mi je bolj všeč, ker se še vidi kuharica. Pa še avto se vidi. Sem šel tlele noter, ker sem bil bolan.« (Sosednji vhod je zdravstvena postaja.)</p>
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spozna kako s pomočjo računalnika prek projektorja predvajamo posnete fotografije na platno; • ogleda si svoje posnete fotografije in fotografije drugih otrok ter jih opazuje, prepozna in komentira. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi projektor in platno, demonstrira, kako se vključi (izključi po uporabi), kako priključimo (poseben) kabel, da povežemo računalnik s projektorjem; • spodbuja k sodelovanju; 	<p>Slika 11: Otroci si prek projektorja na platnu ogledujejo fotografije. (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
	<ul style="list-style-type: none"> • ob ogledu posnetkov in fotografij spodbuja k samovrednotenju in vrednotenju. 	
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spozna, kako na računalniku najdemo podatke – fotografije in jih lahko natisnemo; • spozna tiskalnik in njegovo funkcijo; • si ogleda postopek in sodeluje pri tiskanju fotografije. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira: <ul style="list-style-type: none"> - kako fotografijo natisne; - kako vključi tiskalnik, pripravi list; - kako izključimo računalnik in tiskalnik. 	<p>Slika 12: Na tiskalniku si natisne svojo fotografijo. (Lastni vir.)</p>
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sodeluje pri pripravi razstave fotografij; • povabi otroke iz preostalih skupin na ogled; • predstavi svojo fotografijo. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spodbuja otroke k razmišljanju, kakšna bi lahko bila razstava fotografij; • vključi vse otroke v pripravo razstave; • organizira obisk ostalih otrok in strokovnih delavk; • otroku daje možnost, da predstavi svoj izdelek. 	<p>Slika 13: Priprava razstave na panoju pri vhodu v vrtec (Lastni vir.)</p>
<p>Sodelovanje s starši</p> <p>Otrok:</p>	<p>Vzgojitelj:</p>	

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> • skupaj s starši posname fotografijo v domačem kraju; • skupaj s starši si ogleda razstavo. 	<ul style="list-style-type: none"> • spodbudi starše k sodelovanju, da skupaj z otrokom posnamejo fotografijo; • skupaj z otroki pripravi razstavo fotografij. 	<p>Slika 14: Otrokova fotografija, ki jo je posnel skupaj z materjo. (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka: V.: »To je potok.«</p> <p>Izjava matere: Mati otroka V.: »Po fotografijah sodeč so mu bili najbolj všeč potoki in voda.«</p>
<p>Sodelovanje z okoljem</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sodeluje v pogovoru o galeriji; • ogleda si razstavo v galeriji. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se z otroki pogovarja o galeriji; • organizira obisk galerije v našem kraju. 	<p>Izjave otrok:</p> <p>V.: »Galerija, da so tam noter slike, da je veliko umetnin.«</p> <p>B.: »Galerija je, da gledamo stare stvari. Pa kak so majhne, kak so večje.«</p> <p>I.: »Galerija je, to ko not slike hranijo. Tisto, kar se je zgodilo včasih.«</p> <p>A.: »Galerija pomeni, da slike slikamo. Potem jih pa not nalepimo.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Slika 15: Obisk v galeriji (Lastni vir.)</p>
<p>Varovanje zdravja in dobrega počutja</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sodeluje v pogovoru o varni rabi digitalne tehnologije; • ozavešča vsebino pogovora z risanjem; • odnese risbo domov in jo pokaže staršem; <p>- starši se udeležijo roditeljskega sestanka z izobraževalno vsebino.</p>	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se pogovarja z otroki o pojmu »varno«; • pripravi dejavnost z risanjem; • za starše organizira predavanje: Varna raba digitalne tehnologije v predšolskem obdobju – »Radovedni hitri prstki« s predavateljico Franja Gros, univ. dipl. psih., iz Zavoda Nora, Center pomoči pri prekomerni rabi interneta. 	<p>Slika 16: Obeležimo dan varne rabe interneta s pogovorom (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>N.: »Paziti moramo na oči.«</p> <p>I.: »Da se ne igramo z njim, ampak nam večji povejo, kako se uporablja.«</p> <p>V.: »Da si zelo previden, da ne pritisneš preveč.«</p> <p>N.: »Varno je tak, da sem malo časa.«</p> <p>Slika 17: Risanje po pogovoru (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		 <p data-bbox="1373 496 1832 523">Slika 18: Nekaj narisanih risb (Lastni vir.)</p>

Vloga ROID-a:

Pomoč pri nabavi IKT-sredstev in njihovem rokoivanju

Evalvacija

Ob dejavnostih so otroci spoznavali različne tehnične predmete in razvijali spretnosti na področju tehnike in tehnologij. Dejavnosti so bile medpodročno povezane. Otroci so prek igre z vzgojiteljem spoznavali uporabo digitalnega fotoaparata v prostoru. Spoznavali so svoj kraj na način, da so v njem izbirali motive za fotografiranje. Bili so dejavni v manjših skupinah ali v parih, med seboj so sodelovali, si pomagali in spodbujali drug drugega. Fotoaparat jih je zelo zanimal, zato smo se odločili, da ga narišemo. Risali so ga s svinčniki in tako so lahko narisali zanimive podrobnosti, ki so jih opazili.

Ob ogledu fotografij na računalniku so komentirali in izmenjavali mnenja. S pomočjo vzgojitelja so si ustvarili svoje datoteke in jih označili z imeni. Vsi so že znali napisati svoje ime. Zelo zanimiva in prijetna izkušnja jim je bila, ko so si lahko natisnili svoje fotografije. Z vzgojiteljem so pri tem sodelovali na način, da so pritisnili na gumb na tiskalniku in opazovali proces tiskanja. Na natisnjeno fotografijo so bili zelo ponosni. Z njimi smo se pogovarjali o motivih na fotografiji in razmišljali, kje v kraju so stavbe in drugi objekti, ki smo jih fotografirali.

Pri sami razstavi so bili vključeni v pripravo, organizacijo, iskali so svoje fotografije, kritično komentirali, kako jih postavimo, izobesimo, sami so izdelali napis, ponosni so bili na svoje ime ob fotografiji (avtor). Na njihovo željo smo večkrat prebrali njihovo ime in poudarili besedo »avtor«. Obiskali smo galerijo v kraju. Knjižničarka, soavtorica razstave, nam je razkazala razstavo in odgovarjala na naša vprašanja.

S pogovorom smo obeležili tudi dan varne rabe interneta ter se seznanjali z varnim načinom življenja v različnih okoljih. Vzgojitelj skrbi za varno, kakovostno, smiselno in časovno ustrezno uporabo digitalnih tehnologij. Otroke smo vprašali, kaj jim pomeni beseda »varno«. Iz pogovora z njimi ugotovljamo, da je ozaveščanje glede rabe digitalne tehnologije doma dobro. Organizirali smo predavanje za starše in njihovi odzivi so bili pozitivni.

Refleksija

Ob sami predstavitvi digitalnega fotoaparata sem ugotovila, da ga imajo doma le redki. Fotografirajo predvsem z mobilnim telefonom.

Ob iskanju motivov za fotografijo smo se z otroki pogovarjali o kulturni dediščini našega kraja. Ob ogledu fotografij so si zapomnili več značilnosti kraja. Tehnične dejavnosti so jih pritegnile, vsi so aktivno sodelovali, predvsem radi so fotografirali. Opazila sem, da jim je bila fotografija bolj všeč, če je bil na njej še njihov prst ali noga. Sam prenos fotografij na računalnik večina otrok ni poznala, le nekaj jih je vedelo, da potrebujemo kabel. Poznajo tiskalnik, večina ga ima doma in povedali so, da jim starši natisnejo pobarvanke. Način predvajanja vsebin prek projektorja na veliko platno poznajo, saj to v vrtcu pogosto vidijo, predvsem ob predstavitev tem, ki si jih v živo ne moremo ogledati. Med vsemi dejavnostmi so razvili novo besedišče in razvijali svoje predbralne in predpisalne sposobnosti.

Ob dejavnostih z digitalnim fotoaparatom sem dobila veliko povratnih informacij o otrokovem doživljanju, razmišljanju, kaj mu je pomembno in kaj ne. Sama sem ob dejavnostih z otroki zelo uživala, se od njih tudi kaj naučila in z njihovim videnjem dobila nove poglede.

VIRI IN LITERATURA

Buchegger, B., Summereder, F. (2020). *O varni rabi interneta brez interneta: priročnik za vzgojiteljice in vzgojitelje v vrtcu ter učiteljice in učitelje prvega triletja osnovne šole*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV. Dostopno na: https://safe.si/sites/default/files/safe-si_prirocnik_o_varni_rabi_interneta_brez_interneta_-_web.pdf

Cotič Pajntar, J., Zore, N. (2016). *Formativno spremljanje v vrtcu. V Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce, 7. zvezek*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod RS za šolstvo.

Redecker, C. (2018). *Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev: DigCompEdu*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: <https://www.zrss.si/pdf/digcompedu.pdf>

Usar, K., Jerše, L. (2021). *Smernice za uporabo digitalne tehnologije v vrtcu*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: https://www.zrss.si/pdf/DTsmernice_vrtci.pdf

Vintar Spreitzer, M., Baš D., Radšel A., Anderluh M., Vreča M., Reš Š., ... Osredkar D. (2021). *Smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih*. Ljubljana: Sekcija za primarno pediatrijo Združenja za pediatrijo Slovenskega zdravniškega društva. Dostopno na: <https://www.zdravniskazbornica.si/informacije-publikacije-in-analize/zaslони>

Vstop v svet programiranja z robočebelico že v vrtcu

Nataša Gobec, OŠ Dobje

Namen dejavnosti sta igra in učenje s pomočjo Bee-bota, majhnega robota v obliki čebele. S pomočjo uporabe robota otroke pri igri seznanjamo s štetjem, sosledjem, predvidevanjem in reševanjem problemov ter jim hkrati približamo svet programiranja.

Uporaba pripomočka nam omogoča, da je otrok v aktivni vlogi, vzgojitelj pa v vlogi usmerjevalca. Otroci se v dvoje ali v skupini ukvarjajo z reševanjem problemov, med seboj sodelujejo, prevzemajo različne vloge glede na sposobnosti in se drug ob drugem učijo, medtem ko vodijo robota skozi labirint. Vzgojitelj po potrebi pristopi na pomoč z namigi oz. vprašanji, še vedno pa stremi k temu, da otroci sami najdejo rešitev.

Robot omogoča izvrševanje preprostih ali pa bolj zapletenih ukazov. Tako omogočimo diferencirano dejavnost, saj se lahko z njim igrajo otroci, ki so v tem že zelo spretni, in tudi otroci, ki te spretnosti še pridobivajo.

Robot je preprost za uporabo. S pritiskom na gumba ga lahko pošljemo naprej, nazaj, levo in desno. Z gumbom *GO* pa se premakne in sledi ukazom. Ob premikanju piska in tako ves čas otroke opozarja, da sledijo njegovi poti. Ko prispe na cilj, pa piskanje spremlja tudi utripanje. Tako otroci vizualno in slušno sprejmejo povratno informacijo o uspešnosti izvrševanja podanih ukazov.

Pri igri in učenju programiranja s pomočjo robočebelice so otroci visoko motivirani. Skozi igro in učenje postopoma razvijajo različne vrste pismenosti, kot so socialna, matematična, digitalna, jezikovna idr., ki jih bodo potrebovali v svoji prihodnosti.

Predmet/ področje : narava Medpodročne povezave : matematika, družba, jezik	Starostno obdobje/Razred : 2. starostno obdobje (3–6 let)
UČNI/TEMATSKI SKLOP : osnove programiranja	Čas izvedbe/Število ur : 10–15

IZHODIŠČE: –Otroke navduši igrača robočebelica.

Globalni cilj:

- spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije.

Operativni cilji:

Otrok:

- predvideva, prešteva, se orientira v prostoru in razvija prostorske predstave;
- uporablja izraze za opisovanje položaja robota v prostoru/labirintu (levo, desno, naprej, nazaj);
- s pomočjo robota ustvarja nove načrte in s simboli zapisuje kode;
- v paru ali skupini razvija veščine sodelovanja in reševanja problemov;
- odkriva različna gibanja glede na trajanje in hitrost;
- razvija predstavo o zaporedju dogodkov;
- razvija sposobnost rabe jezika v povezavi z mišljenjem pri oblikovanju predpojmovnih struktur (število, količina, teža, prostor, čas), pri medsebojnih interakcijah.

Potek dejavnosti

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
UVOD V DELO Z ROBOČEBELICO Otrok: <ul style="list-style-type: none">• usvaja princip delovanja robočebelice;• se seznani z igračo in načinom delovanja le-te;• se v skupini igra tako, da igračo pošlje vrstniku;• ocenjuje in primerja dolžino »prehojene« poti robočebelice v posameznih intervalih za doseg cilja (smer: naprej);• - v skupini se posvetuje, posameznik spontano prevzame vlogo vodje.	Vzgojitelj: <ul style="list-style-type: none">• otrokom predstavi igračo robočebelico;• prestavi funkcijo gumbov in način posredovanja navodil;• pomaga pri razvrščanju v skupine;• z otroki se pogovori o poteku dejavnosti in preveri njihovo razumevanje;• - spremlja potek dejavnosti ter nudi podporo otrokom, če jo potrebujejo.	Slika 1: Predvidevanje in preštevanje (Lastni vir.)

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Slika 2: Predvidevanje in preštevanje ob spoznavanju spomladanskih cvetlic (Lastni vir.)</p> <p>Vzgojitelj: E., koliko »korakov« mora narediti robočebelica, da bo prispela do A?»</p> <p>Izjave otrok: E. S.: »Dva.« B. D.: »Ne, tri.« ... (čez nekaj trenutkov) E. S.: »Ojoj, še enega.« B. D.: »Pritisni še dvakrat.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>ROBOČEBELICA RIŠE</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostojno ustvari preprost algoritem, s pomočjo katerega se igrača robočebelica giba po prostoru (plakatu); • opazuje sledi, ki jih ustvari igrača s premikanjem po plakatu; • algoritme nadgrajuje (od enostavnih do bolj kompleksnih). 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripravi prostor in material za izvedbo dejavnosti (na igračo robočebelico pritrdi flomaster in jo namesti bel plakat); • sestavi preprost algoritem, s pomočjo katerega igrača opravi pot po podlagi in pušča sledi, na način, da se s pisalom dotika bele površine; • spodbudi otroke, da z dajanjem navodil igrači rišejo po podlagi. 	<p>Slika 3: Robočebelica riše. (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>P. K.: »Rad bi, da nariše dve črti.«</p> <p>V. T.: »Narišimo rožo!«</p>
<p>LABIRINT NA IGRIŠČU</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v manjši skupini usmerja prijatelja z zavezanimi očmi po mreži, uporablja izraze <i>naprej, nazaj, zavij levo, zavij desno</i>; - komunicira z vrstniki, sodeluje, spodbuja. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na tla igrišča s kredo nariše poljubno veliko mrežo, ki ji doda slikovne kartice; • poda navodila za potovanje po mreži in preveri razumevanje le-teh, (Npr: <i>Pojdi dva koraka naprej, nato zavij levo</i> itd.); • otroke razdeli v skupine in jih pozove, da enemu izmed članov skupine zavežejo oči in ga usmerijo skozi labirint. 	<p>Slika 4: Potujemo po mreži. (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>»POTOVANJE PO ZEMLJEVIDU«</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z igračo robočebelico potuje po zemljevidu, tako da upošteva navodila vzgojitelja/vrstnika. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripravi zemljevid/načrt in ponazori aktivnost (P1); - preveri razumevanje navodil; - sodeluje v igri otrok, tako da ustno in s slikovno podporo otrokom poda navodila za pot po zemljevidu. 	<p>Slika 5: Potujemo po navodilih. (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>M. P.: »E., pelji jo do žafranov.«</p> <p>E. S.: »Zdaj pa naj gre na sonček.«</p> <p>R. T.: »Ne, pritisni to. Obrn'at se mora ...«</p> <p>Vzgojitelj: »Kam naj gre? Levo ali desno?«</p> <p>R. T.: »Desno ... pa še dvakrat naprej.«</p>
<p>USTVARIMO SVOJ LABIRINT</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v manjši skupini s pomočjo poljubnih gradnikov ustvari svoj labirint, ga poimenuje; - prevzema različne vloge (vodja, graditelj, preizkuševalec); - komunicira z vrstniki, sodeluje, spodbuja; - z igračo potuje po labirintu, rešuje probleme. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripravi podlogo, na kateri otroci ustvarjajo labirint; - spodbuja, motivira, spremlja, koordinira ... 	<p>Slika 6: Ustvarjamo labirint. (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Izjave otrok</p> <p>S. P.: »Js s'm tole naredu. Tu je garaža. Tu mora bit' parkirana. Pol pa gre tu ven.«</p> <p>R. T.: »Js jo bom spravu ven.«</p> <p>Vzgojitelj: »Aha, kako pa?«</p> <p>R. T.: »Prvo se obrne pa gre naprej dvakrat ... Pol se pa spet obrne pa gre enkrat ven.«</p> <p>E. S.: »Ne, kar naravnost naj gre ... Pol se pa obrne.«</p> <p>R. T.: »Počaki, se bom.«</p>
<p>KODIRANJE</p> <p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s pomočjo simbolov ustvari algoritem za izhod iz labirinta; - predvideva in napoveduje rezultate, se dogovarja, sodeluje pri ustvarjanju algoritma; - predlagani algoritem preizkusi še z igračo robočebelico v praksi. 	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripravi simbole: naprej, nazaj, levo, desno; - spodbuja, motivira, spremlja. 	<p>Slika 7: Kodiramo. (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Izjave otrok:</p> <p>E. S. »Fajn je, ker so kartice.«</p> <p>S. P. »Men je pa b'lo dan's fajn, ker smo dobil' jajčke.«</p> <p>Vzgojitelj: »Zakaj ti je čebelica všeč?«</p> <p>A. P.: »Čebelica mi je všeč, ker se sama premika.«</p> <p>R. M.: »Všeč mi je, ker piska in 'ma lučke.«</p> <p>S. P. : »Fajna je, ker se pela.«</p> <p>E. S.: » Všeč mi je, ker lahko vsepovsod gre.«</p> <p>B. D.: »Všeč mi je, da štejemo.«</p>

Evalvacija

Izvedene aktivnosti v prvi vrsti omogočajo, da otroci ob igri preštevajo, se orientirajo v prostoru in razvijajo prostorske predstave, tako s svojim telesom kot tudi z igračo. Medtem ko usvajajo pomen izrazov za opisovanje položaja v prostoru, jih v nadaljevanju tudi uporabljajo z besedo, med gibanjem po mreži in simboli. Slednje nadgradijo še z ozaveščanjem zaporedja dogodkov, ki so pri naših aktivnostih izjemno pomembne. Popolnoma spontano tako otrok ustvarja preproste algoritme, ki spadajo v osnove programiranja.

Uporaba simbolov (konkretna ponazoritev) se izkaže za ljubšo od ubeseditve. Pri slednji je v veliki meri potrebna podpora vzgojitelja. Izkaže se, da postaja jezikovni cilj pomembnejši kot je bilo predvideno.

Dodana vrednost aktivnosti je medsebojno sodelovanje in prevzemanje različnih vlog znotraj skupin. Le-te se v največji meri izrazijo, če so aktivnosti na voljo ves čas, in sicer v kotičku, ko otroci k aktivnostim pristopajo spontano in v skupini niso več kot trije otroci.

Otroci so bili vztrajni pri doseganju ciljev in so se z veseljem vključevali v vse oblike dejavnosti z igračo. Slednjo se lahko uporabi v različnih kontekstih.

Refleksija

Robočebelica, ki je v prvi vrsti igrača, ki sledi algoritmom, omogoča veliko več. Če je njena uporaba predvidena v skupini otrok, od njih zahteva, da se poleg orientacije, preštevanja in pomena sosledja učijo tudi medsebojnega sodelovanja, strpnosti, komunikacijskih veščin, sodelovanja.

Izkazalo se je, da je igrača priljubljen pripomoček, ki se mu nihče ne more upreti. Otroci, ki so v komunikaciji manj spretni, so se izkazali za odlične »programerje«. Tisti, ki se po navadi dolgočasijo pri glasbenih ali govornih aktivnostih, pa se tokrat bili prvaki v zbranosti. Poleg tega so se manj izstopajoči otroci, ki so se izkazali za močne na tem področju, preizkusili v vlogi vodje in si dokazali, da zmorejo.

VIRI IN LITERATURA

Usar, K., Jerše, L. (2021). Smernice za uporabo digitalne tehnologije v vrtcu«. 2. izdaja. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Cotič Pajntar, J., N. Zore. (2016). Formativno spremljanje v vrtcu. V Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce, 7. zvezek. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod RS za šolstvo.

Smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih (2021). Sekcija za primarno pediatrijo Združenja za pediatrijo Slovenskega zdravniškega društva. Dostopno na: <https://www.zdravniskazbornica.si/informacije-publikacije-in-analize/zaslona>

Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje. Safe.si. Gradivo: Dostopno na: <https://safe.si/>

O varni rabi interneta brez interneta. Priročnik za vzgojiteljice in vzgojitelje v vrtcu ter učiteljice in učitelje prvega triletja OŠ (2020). Dostopno na: file:///C:/Users/ljerse/Documents/SAFESI/safe-si_prirocnik_o_varni_rabi_interneta_brez_interneta.pdf

Redecker, C. (2018). Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev. Dostopno na: https://www.zrss.si/digitalna_bralnica/digcompedu-evropski-okvir-digitalnih-kompetenc-izobrazevalcev

S fotoaparatom v Polhov doživljajski park

Nataša Peljhan, OŠ Polhov Gradec – Vrtec

Namen dejavnosti je spodbujanje kreativnosti, radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti s smiselno rabo digitalne tehnologije. Osredotočamo se na področje ustvarjanja fotografij z uporabo digitalnega fotoaparata.

Otrokom preberemo zgodbo z naslovom Polh Rogovilež. O vsebini zgodbe se z otroki pogovarjamo.

S pomočjo povezave prenosnega računalnika in projektorja na veliko platno si otroci ogledajo ilustracije iz slikanice. Ob poslušanju zgodbe in ogledovanju slik širijo besedišče in razvijajo zmožnost domišljajske rabe jezika.

Otroci poustvarjajo zgodbo prek lastnih fotografij, ki jih ustvarijo z digitalnim fotoaparatom.

S podporo vzgojitelja otroci spoznavajo prenos podatkov iz digitalnega fotoaparata preko USB-kabla in/ali SD-kartice na prenosni računalnik, fotografije si ogledajo na zaslonu prenosnega računalnika in jih urejajo s pomočjo računalniškega programa za urejanje digitalnih fotografij. Sledi vrednotenje izdelkov (urejenih fotografij) s pomočjo projekcije fotografij na veliko platno. Otroci s pomočjo vzgojitelja fotografije prikazujejo, ogledujejo, prepoznajo in komentirajo.

Z uporabo prenosnega računalnika in projektorja otroci predstavijo digitalno zgodbo: Polhov doživljajski park.

Omogočena je visoka stopnja otrokove vključenosti v proces ustvarjanja, eksperimentiranja, urejanja in vrednotenja fotografij. Z delom v manjših skupinah so omogočeni učenje otrok od otrok, medsebojna pomoč in sodelovanje. Skupaj z vzgojiteljem otroci fotografije komentirajo in podoživljajo lastne izkušnje pri ustvarjalnem procesu.

Skozi proces je vzgojitelj otrokom omogočal ustvarjalno rabo digitalne tehnologije.

Otroci želijo svoje izdelke predstaviti širši javnosti, zato pripravimo razstavo fotografij, ki je na hodniku vrtca na vpogled vsem obiskovalcem.

Področje: umetnost	Starostno obdobje: 5–6 let
Medpodročne povezave: jezik, družba, matematika, narava	
Tematski sklop: Polhov doživljajski park	Čas izvedbe: februar, marec 2023

IZHODIŠČE: OTROK PRINESE V VRTEC KNJIGO – POLH ROGOVILEŽ

Globalni cilj:

- doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti.

Operativni cilji:

Otrok:

- razvija umetniško predstavljalnost in domišljijo z zamišljanjem in ustvarjanjem;
- z uporabo digitalnih tehnologij eksperimentira, komunicira in soustvarja;
- ob poslušanju in pripovedovanju pravljice razvija zmožnost domišljajske rabe jezika; s književno osebo se identificira ter doživlja književno dogajanje;
- razvija besedišče;
- ob vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi;
- razvija veščine sodelovanja;
- spoznava značilnosti okolja, ki so pomembne za lokalno skupnost;
- razvija veščine kritičnega mišljenja in reševanja problemov;
- spoznava različne načine zbiranja, shranjevanja in prenosa informacij;
- spodbujanje kreativnosti, radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti s smiselno rabo digitalnih tehnologij.

Potek dejavnosti

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<p>Otrok:</p> <ul style="list-style-type: none">• posluša pripovedovanje pravljice;	<p>Vzgojitelj:</p> <ul style="list-style-type: none">• otrokom prebere pravljico Polh Rogovilež; • se pogovarja z otroki o vsebini pravljice;	<p>Slika 1: Vzgojitelj bere otrokom pravljico. (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>M.: »Tale polhek sploh ni bil hudoben. On je samo hotel rogovilit ponoči. To nič nič narobe, ni mogel spat.«</p> <p>L.: »Samo ponoči se spi, več. No ja, mogoče pa ta žival ne, saj vse živali pa tud ponoči ne spijo. Ene oživijo.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> po prebrani pravljici sodeluje v pogovoru o vsebini; aktivno sodeluje pri pripravi računalnika in projektorja za ogled ilustracij iz slikanice na velikem platnu; 	<ul style="list-style-type: none"> otroke spodbuja k podoživljanju zgodbe; otrokom pokaže, kako se poveže računalnik in projektor; 	<p>S.: »Jaz pa vem, da je ime dobil Polhov Gradec, ker je bilo veliko polhov tuki.«</p> <p>Slika 2: Povezava računalnika in projektorja (Lastni vir.)</p> <p>Slika 3: Otrok poveže računalnik in projektor prek USB-kabla. (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>V.: »Polh je iskal svoj dom.«</p> <p>A.: »On je živel v graščini, potem pa so ga prepodili graščaki.«</p> <p>G.: »Šel je po svetu. Najprej je šel k čebelicam. One so delavke čebelice. Samo je tam rogovilil, one pa so hotele spat, saj so podnevi delale.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> si ogleduje ilustracije iz slikanice na velikem platnu; 	<ul style="list-style-type: none"> vodi pogovor ob ogledu ilustracij; 	<p>T.: »Pa pri jazbecu je iskal svoj dom, a če ne gre, pač ne gre. Tam mu ni bilo všeč.«</p> <p>M.: »Pa tud k sovicam je šel, pa ga je v nos zgečkal njihov puh. Ni mogel tam živet.«</p> <p>E.: »Našel je svoj dom v stari bukvi. Tam je našel svojo družino. Polhki, njegovi so bili tam.«</p> <p>Otroci so pri dejavnosti kazali velik interes in jih je zanimalo, kako so ilustracije iz slikanice lahko prikazane na velikem platnu. Ob ogledu ilustracij na velikem platnu so vzgojiteljico spraševali:</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>A.: »A si ti na računalniku našla te slike iz naše knjige?«</p> <p>Vzg.: Lahko bi jih našla na spletu, a jih nisem našla na spletu. Kaj mislite, kaj sem naredila z ilustracijami, da jih lahko zdaj takole vidimo?</p> <p>R.: »Mogoče si jih pa imela že od prej kje shranjene.«</p> <p>Vzg.: »Nisem jih imela shranjenih.«</p> <p>Vzg.: »Kako bi pa vi lahko prikazali na velikem platnu tole risbo, ki jo imamo tukaj razstavljeno. Ali ima kdo kakšno idejo, kako bi to lahko naredili?«</p> <p>Z.: »Ja, jaz pa vem. Bi risbico slikala s fotoaparatom. Pa dala bi jo potem takole na računalnik, pa bi bila velika slika.«</p> <p>Vzg.: »Zelo dobro, Z., res je. Tudi jaz sem tako naredila. Vse ilustracije iz slikanice sem slikala.«</p> <p>Otrokom sta bila vsebina zgodbe in ogled ilustracij na velikem platnu zelo zanimiva. Izkazali so interes, da tudi sami ustvarijo lastne fotografije v naravi z uporabo digitalnega fotoaparata in fotografije tudi sami prikažejo na velikem platnu s pomočjo računalnika in projektorja.</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
	<ul style="list-style-type: none"> • z otroki vodi pogovor o tem, kaj že vedo o uporabi digitalnega fotoaparata; 	<p>Izjave otrok:</p> <p>Z.: »Moja mami in oči sploh nimata fotoaparata. Moja mami kar s telefonom slika.«</p> <p>R.: »Včasih je moj oči imel tak velik fotoaparata, pol ga je pa dediju dal. Sam dediju se je pa pokvaru, pa ga tud nima več.«</p> <p>G.: »Men mami kar na telefonu slike pokaže. Pa enkrat mi je pa na računalniku pokazala. Pazit moraš, da ti dol ne pade. Tuki imaš vrvico.«</p> <p>Slika 4: Fotografija otroka V. (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka ob fotografiji:</p> <p>V.: »Zakaj si se mi tko nastavil, zdaj je pa tvoja noga gor?«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> • se seznanjajo, kako se dela z digitalnim fotoaparatom; • z digitalnim fotoaparatom posname fotografije na prostem (Polhov doživljajski park, narava) in dejavnosti v igralnici); 	<ul style="list-style-type: none"> • otroke seznanjajo s pravilno uporabo digitalnega fotoaparata; • spodbujajo pri ustvarjanju fotografij; 	<p>Slika 5: Fotografija otroka A. (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka ob fotografiji:</p> <p>A.: »Poglej ga, našega polhka, on je prijazen polhek.«</p> <p>Slika 6: Fotografija otroka Z. (Lastni vir.)</p> <p>Izjava deklince ob fotografiji:</p> <p>Z.: »Ne bo tole v redu, neki je meglena al kaj. Sama sem pa slikala.«</p> <p>Vzg.: »Zakaj pa misliš, da je ta slika meglena?«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Z.: »Ja ne vidi se dobro, kaj sem slikala. Korenine so. Samo se slabo vidi.«</p> <p>Vzg.: A misliš, da bi to lahko kako popravila?«</p> <p>Z.: »Ja, nisem tako naredila. Najprej malo pritisneš tipko, potem pa šele do konca, ko slikaš. Potem je pa v redu.«</p> <p>Vzg.: »Praviš, da nisi dobro izostrila?«</p> <p>Z.: »Ja, to, ja. Nisem vedla, kako se že reče temu.«</p> <p>Vzg.: »Pa misliš, da bi jo zdaj lahko kako popravila?«</p> <p>Z.: »Ne vem. A bi mi ti lahko pomagala?«</p> <p>Vzg.: »Seveda ti lahko pomagam. Bomo skupaj pogledali program in vam bom pokazala, kako se lahko sliko tudi popravi.«</p> <p>Z.: »Ampak saj mogoče bom pa še kakšno malo narobe naredila, pa potem pa lahko še tisto popravim, če bo šlo.«</p> <p>Sliki 7, 8: Vstavljanje SD-kartice in ustvarjanje povezave prek USB-kabla (Lastni vir.)</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>S.: »To je kartica noter, jo bova dali v računalnik.«</p> <p>V.: »Ja najprej bova iz ta belega fotoaparta, pol pa še iz ta modrga dali kartico.«</p> <p>J.: »Moj oči pa kar brez kabla vidi slike na računalniku.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> spoznava postopek prenosa fotografij na računalnik prek SD-kartice in USB-kabla; 	<ul style="list-style-type: none"> otrokom pomaga, da poskusijo vstaviti SD-kartico iz fotoaparata v računalnik in nazaj ter ustvariti povezavo prek USB-kabla; 	<p>G.: »A nima kabla? To je polnilc kabl, je rekla mami. Veš kaj, mogoče pa sam telefon da zraven računalnika, pa je že. Ne vem, kako se to že reče. Moj oči nima fotoaparata. Sam s telefonom slika, ne s fotoaparatom.«</p> <p>Slika 9: Ogled fotografij na računalniku (Lastni vir.)</p> <p>Izjava otroka:</p> <p>A.: »Jaz bom naprej dajal slike. Vi pa tam gor pogledjte.«</p> <p>Slike 10, 11: Urejanje fotografij v programu PhotoFiltre7 (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Izjave otrok:</p> <p>B: »Jaz bom našemu polhku narisal roza kapo, da ga ne bo zeblo. Culo ima, ker on je šel pa svoj dom iskat. Notr je imel hrano, veš.«</p> <p>V.: »Kapo mu bom jaz tud roza narisala.«</p> <p>M.: »Šal mu bom narisala in še podpisala se bom. Jaz se vedno podpišem pol, ko končam.«</p> <p>M.: »Pol bom pa še jaz eno mal spremenil. Bi pa okvir naredu, da bo mal drugačna.«</p> <p>A.: »Tuki na sliki smo šli pa v polhkovo deželo. To so moji prijatelji. Bom kar naredu okvir, ne bom brk risal, ker to ni lepo. Se bodo pol mogoče smejal.«</p> <p>Izjave otrok:</p> <p>Z.: »Ja, bomo dali projektor in bomo pol z računalnikom spet povezal. Lahko kar na steni pogledamo. Samo risbic ne sme bit gor.«</p> <p>Otrok je želel povedati, da mora biti stena prazna, da lahko na njej pogledamo fotografije.</p> <p>G.: »Mene pa prav zanima, kaj je zdaj ratal.«</p> <p>M.: »Tega sem pa jaz naredu. Poglej, kolk je fajn na sliki tale jazbec.«</p> <p>A.: »Poglej, to sem pa jaz naredu, okvir zelen z rožicami.«</p> <p>T.: »Jaz sem pa avto čebelicam narisu, pa iz auspuha se mu kadi.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> fotografije ogleduje na računalniku in jih komentira; s pomočjo računalniškega programa PhotoFiltre 7 ureja posnete fotografije na računalniku; 	<ul style="list-style-type: none"> z otroki ogleduje fotografije; otrokom pomaga pri urejanju fotografij na računalniku; 	<p>Slika 12: Ogled urejenih fotografij na velikem platnu (Lastni vir.)</p> <p>Slike 13, 14, 15: Priprava razstave fotografij (Lastni vir.)</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
		<p>Izjave otrok ob pripravi razstave:</p> <p>L.: »Naučil sem se slikat s fotoaparatom.«</p> <p>V.: »Všeč mi je bilo, ko sem na računalniku polhu delala kapo.«</p> <p>J.: »Men je blo ful dobr tole delat. Jaz to nisem prej nikol delal. Najbolj mi je bilo dobr črte risat na računalniku.«</p> <p>Z.: »Jaz sem pa uživala, k sem lahko v parku slikala rožice in une lesene živalice. Pa tud dobr mi je blo, ker si bila z nami, pa smo se tko učil. Pa srnici sem narisala ljubek okvir.«</p> <p>G.: »Jaz sem pa hotu povedat, da sem mami povedal, da bo lahko vidla naše slike, k smo jih sami lohk naredil. Ampak res čist sami. Sem naštimal na sredino, da je veverica gor.«</p> <p>M.: »Všeč mi je bilo, da sem lahko na sliko rožico narisal v takem posebnem programu na računalniku.«</p> <p>A.: »Lahko sem sam slikal graščino.«</p> <p>K.: »Všeč mi je bilo, k sem lahko sam držal fotoaparar in sem slikal polhka.«</p> <p>M.: »Slike so mi všeč, ker smo jih sami naredili.«</p> <p>J.: »Zelo rad sem slikal.«</p> <p>T.: »Rad sem slike prestavljal, ko smo jih gledali.«</p>

Aktivnost otrok	Vloga vzgojitelja	Dokazi o dosežkih otrok v razvoju in učenju
<ul style="list-style-type: none"> urejene fotografije ogleduje na velikem platnu in jih komentira; s pomočjo vzgojitelja pripravi razstavo fotografij. 	<ul style="list-style-type: none"> otroke spodbuja k razmišljanju, kako bi si lahko posnete fotografije ogledali na večjem ekranu; spodbuja pogovor ob ogledu fotografij na velikem platnu; otrokom pomaga pri urejanju fotografij in pripravi razstave. 	<p>Slika 16: Fotografija otroka V. (Lastni vir.)</p> <p>Razlaga: Otrok je v programu za urejanje fotografij polhu dodal kapo.</p>

VLOGA ROID-a/KID-a:

- pomoč pri namestitvi programa PhotoFiltre7 za urejanje fotografij na računalnik;
- prikaz urejanja fotografij v programu

Evalvacija

Ob ogledu ilustracij iz slikanice na velikem platnu so otroci s pomočjo vzgojitelja podoživljali vsebino zgodbe in s tem razvijali besedišče ter zmožnost domišljajske rabe jezika. Otrokom je bilo zelo zanimivo, ko so lahko na velikem platnu gledali ilustracije iz slikanice. Ker je bilo zanimanje otrok za ustvarjanje fotografij zelo veliko, smo prišli na idejo, da jim omogočimo fotografiranje s pomočjo digitalnega fotoaparata. Otroci so v naravi z digitalnim fotoaparatom posneli fotografije. Pri dejavnostih so bili razdeljeni v manjše skupine. Ob ustvarjanju fotografij so sodelovali, pomagali drug drugemu, ko je imel kdo težavo pri pravilni drži fotoaparata in pri ustvarjanju fotografij. Zabavali so se ob ogledu posnetih fotografij. Ob tem so spoznavali različne načine zbiranja, shranjevanja in prenosa informacij. V programu za urejanje fotografij PhotoFiltre7 (PhotoFiltre Studio X Windows 7 (32/64 bit), 2023) so s pomočjo vzgojitelja urejali fotografije. Ustvarjali so svojo lastno fotografijo in se učili drug od drugega. V manjših skupinah so med seboj sodelovali: se pogovarjali, drug drugemu dajali nasvete za urejanje fotografije, si med seboj pomagali in se ob tem zabavali. Skozi proces jim je vzgojitelj omogočal ustvarjalno rabo digitalne tehnologije. Prek zgodbe so spoznavali značilnosti lokalnega okolja in s pomočjo digitalne tehnologije soustvarjali, raziskovali in podoživljali zgodbo v naravi. Bili so vztrajni pri doseganju zastavljenih ciljev in ustvarjali ter se učili prek igre. V ospredju je bila socialna narava učenja. Načrtno so bili vključeni v sodelovalno učenje in skupno vrednotenje izdelkov. Ob fotografijah, ki so jih posneli, ogledovali in komentirali, so razvijali veščine kritičnega mišljenja in so bili vključeni v komunikacijske procese z vrstniki in odraslimi. Prek izjav, ki so jih podali so jim dejavnosti predstavljale tudi vir ugodja in zadovoljstva. Ponosni so bili na svoje fotografije, ki jo jih želeli pokazati tudi staršem. V ta namen smo pripravili razstavo fotografij na hodniku našega vrtca. Skozi celoten proces so bili otroci ustvarjalni, tako pri poustvarjanju zgodbe Polh Rogovilež kot pri uporabi digitalne tehnologije pri ustvarjanju lastnih fotografij.

Refleksija

Tako med skupnim branjem zgodbe kot tudi pri njenem poustvarjanju ob ilustracijah je bilo zaznati visoko stopnjo aktivne vključenosti otrok v proces. Ilustracije iz slikanice so otroke zelo navdušile. Ko smo jih vprašali, ali morda vedo, kako lahko ilustracije iz slikanice prikažemo na velikem platnu, so nekateri povedali, da jih lahko prikažemo s pomočjo projektorja in računalnika. Ob tem pa so vzgojitelja spraševali, kako lahko iste slike vidijo tudi na računalniku. Ko smo jim povedali, da smo ilustracije slikali in prenesli na računalnik in jih tako prikazali na velikem platnu, jim je vse postalo še bolj zanimivo. Želeli so si, da bi lahko tudi oni fotografirali in na tak način prikazali posnete fotografije. Pri predstavitvi digitalnega fotoaparata je večina otrok povedala, da fotoaparata doma ne uporablja za fotografiranje in da doma za fotografiranje starši uporabljajo pametni telefon. Ob ustvarjanju lastnih fotografij so uživali. Nekateri so imeli v začetku težave, saj posneta fotografija ni bila taka, kot bi si želeli. Pomagali so drug drugemu pri ustvarjanju fotografij. V nekem trenutku se je pojavila težava, ker so hoteli vsi hkrati posneti fotografije. Dejavnosti smo organizirali tako, da smo otroke razdelili v več manjših skupin. Vedeli so, da lahko posnete fotografije prikažemo na računalniku, a le nekaj jih je vedelo, kaj potrebujemo, da lahko prenesemo fotografije iz digitalnega fotoaparata na računalnik. Zanimiv jim je bil program za urejanje fotografij. Ob urejanju fotografij v programu PhotoFiltre7 so uživali, saj ga prej niso poznali. Ob pomoči vzgojitelja so nastajale »umetniške« fotografije. Pri samem urejanju fotografij, so imeli nekateri otroci težavo s pravilno držo računalniške miške. Na temelju tega podatka lahko predpostavljamo, da otroci v domačem okolju za igro in ustvarjanje fotografij večinoma uporabljajo pametni telefon in/ali tablični računalnik. Tudi otroci sami so to potrdili. Pri ogledu fotografij, ki so jih ustvarili, so bili zelo navdušeni. Uživali so tudi, ko so lahko samostojno fotografirali. Veseli smo bili, ko smo jih opazovali, koliko navdušenja je bilo v njih, tudi ko so lahko pripravili razstavo svojih fotografij.

Že pri samem načrtovanju dejavnosti smo želeli izhajati iz interesa otrok. V času izvajanja aktivnosti so bili le-ti ves čas vpeti v dogajanje in presenetilo nas je, kako dojemljivi so bili za učenje digitalnih kompetenc, in s svojim znanjem, ki so ga pridobili ob podpori vzgojitelja, so ustvarjali lastne fotografije. Bil nam je v veselje, ko smo videli vesele in zadovoljne otroke ter njihov žar v očeh, ko so svojim staršem s ponosom kazali fotografije, ki so jih ustvarili sami.

VIRI IN LITERATURA

Cotič Pajntar, J., Zore, N. (2016). Formativno spremljanje v vrtcu. V *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce*, 7. zvezek. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod RS za šolstvo.

Grilc, U. (2018). *Polh Rogovilež*. Bevke: Škratelj, zavod za kulturo, izobraževanje in šport.

PhotoFiltre Studio X Windows 7 (32/64 bit). (2023). Pridobljeno s: <https://sl.all7soft.com/photofiltre-studio-x-windows-7/>

Peče Grilc, N., Grilc, U. (2021). *Polhova knjižica*. Bevke: Škratelj, zavod za kulturo, izobraževanje in šport.

Redecker, C. (2018). *Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev*. Pridobljeno s: https://www.zrss.si/digitalna_bralnica/diqcompedu-evropski-okvir-digitalnih-kompetenc-izobrazevalcev

Usar, K., Jerše, L. (2021). *Smernice za uporabo digitalne tehnologije v vrtcu*. Pridobljeno s: https://www.zrss.si/pdf/DTsmernice_vrtci.pdf